

دستورالعمل کلینیک های حقوق کودک

مقدمه

به منظور تحقق مشارکت اجتماعی ، تعمیق تعاون اسلامی ، عمل به رسالت تشکل های غیردولتی علمی در تأمین حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت از طریق ارائه خدمات و معاضدت های آموزشی و حقوقی با هدف مساعدة به تمامی کودکان ، خانواده های آنان و کسانی که با آنان در ارتباطند و همیاری در تأمین بهداشت و سلامت حقوقی جامعه به ویژه از طریق ارائه خدمات و معاضدت های حقوقی ، در اجرای تبصره ۲ ماده ۵۰ آیین نامه ای اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ اردیبهشت ماه سال ۲۳ دستورالعمل کلینیک های حقوق کودک به شرح مواد آتی به تصویب می رسد :

فصل اول □ اصول و راهبردها

ماده ۱ □ کلینیک های حقوق کودک که از این پس در این دستورالعمل کلینیک نامیده می شود ، نهادهای غیرانتفاعی ، غیرسیاسی ، داوطلبانه ، مردم نهاد ، علمی و غیردولتی است که در راستای عمل به وظایف اجتماعی جامعه علمی و مدنی به منظور یاری رساندن به کودکان در دسترسی به عدالت ، افزایش آگاهی های حقوقی ، دسترسی برابر به خدمات حمایتی و حقوقی رایگان ، ارجاع دهی مسائل و مشکلات به سازمان ها و نهادهای ذیربط و معاضدت به کلیه کسانی که نیازمند این گونه خدمات هستند ، تأسیس می شوند .

ماده ۲ □ اصول حاکم بر کلینیک های حقوق کودک عبارتند از :

الف □ مشارکت فعال شهروندان به ویژه جامعه علمی و دانشگاهی و حقوقی در اهتمام به امور و سرنوشت مشترک جامعه .

ب □ نقش اصیل تعاون عمومی در ساختن جامعه آرمانی اسلامی .

پ □ توجه به رسالت اجتماعی تشکل های غیردولتی در مساعدة به ساختن جامعه ای بهتر .

ت □ تشریک مساعی جمیع در دستیابی به حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت .

ث □ ارائه خدمات داوطلبانه اجتماعی از سوی متخصصان .

ماده ۳ □ کلینیک های حقوق کودک مکلف به رعایت راهبردهای زیر هستند :

الف ۱ مساعدة به تمامی کودکان نیازمند به ارائه خدمات مشاوره ای ، خانواده های آنان و نیز کسانی که با کودکان در ارتباط هستند .

ب ۲ توانمندسازی حقوقی کودکان یا خانواده آنان ، گسترش فرهنگ حقوق کودک ، حمایت مشاوره ای از کودکان در معرض خطر ، ارتقا فرهنگ حق مداری کودک و حمایت گری از وی .

پ ۳ برخورداری تمامی کودکان از معاضدت ها و خدمات کلینیک های حقوق کودک به هر نحو ، آن چنان که هیچ عاملی ، اعم از سن ، جنس ، رنگ ، نژاد ، زبان ، قومیت ، تابعیت ، مذهب ، خاستگاه اجتماعی و مانند این ها مانع از برخورداری کودکان نیازمند به این گونه خدمات و معاضدت ها در کلینیک ها نباشد .

ت ۴ آموزش مهارت ها و اخلاق حرفه ای و حقوقی به کارشناسان و دانشجویان حقوق و دیگر رشته های مرتبط که با این کلینیک ها همکاری می نمایند و ارتقای مسئولیت پذیری آنان .

ث ۵ ارائه آموزش های لازم به مردم و از این طریق ، پیشگیری از وقوع جرایم ، تخلفات و ناهنجاری های اجتماعی ، بازآموزش و تربیت کودکان معارض با اولویت مناطق محروم و جرم خیز ، گروه های آسیب پذیر و کودکان دارای سابقه تعارض با قانون .

فصل دوم ساختار و تشکیلات

ماده ۶ به منظور ایجاد و ساماندهی کلینیک های حقوق کودک ، کمیته راهبردی کلینیک های حقوق کودک با وظایف زیر در دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک تشکیل می گردد :

الف ۱ تعیین خط مشی ، سیاست گذاری و برنامه ریزی برای تحقق اهداف کلینیک ها .

ب ۲ مدیریت ، هماهنگی و راهبری کلان کلینیک های حقوق کودک .

پ ۳ بررسی و احصا شاخص های نظارت بر عملکرد کلینیک ها و اولویت بندی آن ها .

ت ۴ نظارت و پایش بر فعالیت و عملکرد کلینیک ها .

ث ۵ ارائه گزارش عملکرد سالیانه کلینیک ها به شورای هماهنگی مرجع ملی .

ماده ۷ کمیته راهبردی

کلینیک های حقوق کودک مشتمل از پنج عضو شامل دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک به عنوان نماینده سازمان بهزیستی در شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک به عنوان نایب رئیس ، مدیر کل دبیرخانه مرجع ملی به عنوان دبیر و دو نفر به پیشنهاد دبیر مرجع از میان اعضای شورای هماهنگی ، صاحب نظران حقوقی و اساتید دانشگاه ها که با ابلاغ وزیر دادگستری منصوب می شوند .

ماده ۶ □ مسئولیت

راهبری و نظارت بر فعالیت کلینیک ها در استان ها و شهرستان ها بر عهده کمیته راهبردی استانی حقوق کودک متشكل از نمایندگان استاندار ، رئیس کل دادگستری استان و مدیر کل بهزیستی استان می باشد .

ماده ۷ □ کلینیک ها حداقل از سه نفر عضو هیات

موسس تشکیل می گردند . صدور پروانه فعالیت و انتصاب افراد واجد شرایط به عضویت در کلینیک ها با پیشنهاد مرجع متناظر استانی پس از تصویب کمیته راهبردی کلینیک های حقوق کودک صورت می پذیرد .

ماده ۸ □ اعضای کلینیک ها باید از سلامت

جسمی و روانی ، صلاحیت اخلاقی و اعتقادی و دانش و مهارت های لازم و علاقمندی به فعالیت های داوطلبانه برخوردار باشند . احراز این شرایط در مراکز استان و شهرستان ها بر عهده کمیته استانی می باشد .

فصل سوم □ وظایف و مسئولیت ها

ماده ۹ □ کلینیک های حقوق کودک به منظور آموزش و ترویج حقوق کودک و ارائه خدمات حمایتی و معارضت حقوقی مکلفند نسبت به انجام موارد زیر اقدام نمایند :

الف □ ارائه مشاوره حقوقی روان شناختی و مددکاری به شهروندان به صورت اینترنتی ، تلفنی یا حضوری و پاسخگویی به سوالات آنان در خصوص نحوه پیگیری حقوق تضییع شده یا در حال تضییع کودک .

ب □ ارائه مشاوره به یکی از طرفین در جهت ترغیب به ایجاد صلح و سازش میان طرفین .

پ □ بهره گیری از توانمندی اشخاص داوطلب دانشجویان ، کارآموزان وکالت و سایر متخصصان جهت همکاری به عنوان مشاور در کلینیک ها .

ت □ اعتمادافزاری نسبت به بھبود وضعیت کودکان و حل مشکلات شهروندان از طریق ارائه مشاوره حقوقی و حمایتی در زمینه مسائل اجتماعی ، خانواده و تحصیلی کودکان .

ث □ ارائه خدمات حمایتی به کودکان در معرض خطر و خانواده و اشخاص مرتبط با آنان .

ماده ۱۰ □ کلینیک های حقوق کودک به منظور آگاهی افزایی حقوقی پیرامون موضوعات حقوق کودک مکلفند در هر مورد اقدامات زیر را معمول دارند :

الف ۱۰ آموزش حقوق کودک ، توانمندسازی خانواده ها و ارتقا سطح فرهنگ عمومی با برگزاری برنامه های آموزش حقوق کودک و توزیع بسته های فرهنگی و آموزشی .

ب ۱۱ شناسایی و آموزش وظایف اجتماعی و فردی شهروندان در قبال حقوق کودک و نهادینه نمودن شهروندی مسئول در قبال این حق ها .

پ ۱۲ آموزش نحوه تکریم ارباب رجوع و حفظ و رعایت حقوق شهروندی مراجعین به کلینیک ها .

ت ۱۳ استفاده از ظرفیت های موجود در دانشکده های حقوق به منظور ارتقا و رشد کیفی حقوق کودک .

ث ۱۴ افزایش حس مسئولیت پذیری و خدمت به مردم در دانشجویان حقوق ، روانشناسی و مددکاری اجتماعی .

ج ۱۵ ارتقای مهارت های عملی و کاربردی دانشجویان و کارآموزان فعال در کلینیک ها در فرآیند خدمت رسانی به جامعه .

چ ۱۶ بهره گیری از ظرفیت های مردمی و همکاری و مشارکت عمومی در زمینه حفظ و رعایت حقوق کودک .

ماده ۱۱

کلینیک های حقوق کودک مکلف به رعایت قوانین و مقررات و خودداری از مداخله در وظایف قانونی دستگاه ها ، نهادها و سازمان های مختلف هستند . در هر مورد که وضعیت مراجعین به کلینیک ها مرتبط با شرح وظایف یکی از دستگاه های اجرایی یا قضایی باشد یا اوضاع و احوال و قرائن دلالت بر ضرورت ارجاع به این دستگاه ها نماید ، کلینیک ها مراجعین را جهت مراجعته به دستگاه یا سازمان مربوطه ارشاد می نمایند .

ماده ۱۲ کلینیک ها برای ارائه خدمات خود مجاز به اخذ یا ما به ازایی تحت هیچ عنوان نیستند .

ماده ۱۳ کلینیک ها مکلف هستند گزارش عملکرد خود را با تأکید بر نقاط قوت و ضعف و نیز کمبودها و نارسایی ها و عدم همکاری احتمالی دستگاه ها تنظیم و به کمیته استانی ارسال نمایند . کمیته های مذکور هر شش ماه یک بار گزارش جامعی از عملکرد کلینیک ها که مشتمل بر موارد فوق و نیز تحلیل آن ها و اشاره به نکات مشترک در گزارش ها ، مهم ترین دستاوردها و عمدۀ ترین چالش ها و نارسایی ها در حوزه حقوق کودک در مرکز استان یا شهرستان ها می باشد را به کمیته راهبردی کلینیک ها اعلام می نمایند .

ماده ۱۴ اعضای کلینیک های حقوق کودک به منظور نیل به اهداف مذکور در آین نامه اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان و مفاد این دستورالعمل اقدامات لازم را به عمل می آورند .

ماده ۱۵ اعضای

کلینیک ها بازوهای اجرایی مرجع ملی و مراجع متناظر استانی و شهرستانی بوده و در راستای اهداف مندرج در این دستورالعمل مبتنی بر قانون حمایت از اطفال و نوجوانان و آین نامه اجرایی آن فعالیت می کنند .

ماده ۱۶ کلینیک ها باید دارای امکانات مناسب برای ارائه خدمات و مشاوره باشند . بایگانی جهت نگهداری یک نسخه از کلیه اسناد و مکاتبات لازم است تا در موارد لزوم به کمیته راهبردی تحويل نمایند .

ماده ۱۷ تغییر نشانی ، ایجاد شعبه و تغییر وضعیت حقوقی کلینیک ها منوط به اخذ مجوز از کمیته متناظر راهبردی کلینیک ها می باشد .

ماده ۱۸ رئیس کلینیک پاسخگوی تمام اقدامات ، فعالیت ها و عملکرد اعضا در مقابل کمیته راهبردی و مراجع متناظر استانی و مقامات ذیربط قانونی می باشند .

فصل چهارم سایر شرایط

ماده ۱۹ پاسخگویی به استعلامات مربوط به این دستورالعمل و نحوه برخورد با تخلفات اعضای کلینیک ها و تصمیم گیری در خصوص مواردی که در این دستورالعمل پیش بینی نشده است با حالت استثنایی دارد در صلاحیت کمیته راهبردی کلینیک ها می باشد که در چارچوب قوانین و مقررات اقدام می نمایند .

ماده ۲۰ هرگونه اصلاح و بازنگری در مفاد دستورالعمل با کمیته راهبردی و تصویب شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک می باشد .

این دستورالعمل

در ۲۰ ماده در سی امین جلسه مورخ ۵ / ۵ / ۱۴۰۰ شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون کودک تصویب و به تایید وزیر دادگستری و رئیس شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک رسید .